

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Το κείμενο απηχεί τις εκτιμήσεις της πολιτικής τάσης που αποτελείται από *πρώην* μέλη και στελέχη του ΚΚΕ και της ΚΝΕ και πιστεύει στην αναγκαιότητα της αυτόνομης πολιτικής ενεργοποίησης του πολιτικού χώρου που «ήλθε» στο φως και με την δημοσίευση του κειμένου των «400» «Η πολιτική μας διαφωνία με το ΚΚΕ».

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Ήδη έχουν περάσει επτά μήνες από την ανάδειξη του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση και η πολιτική του πραχτική, παρα την προοδευτικότητά της, μας εδραιώνει καθημερινά περισσότερο την πεποίθηση, πως η κοινοβουλευτική διαφοροποίηση στους πολιτικούς συσχετισμούς που προέκυψε τον Οκτώβρη, έχει αποκρυσταλλώσει στο πολιτικό εποικοδόμημα τα αποτελέσματα της ιστορικής μεταστροφής στην συμπεριφορά του «εθνικού» συνολικού κεφάλαιου σε σύμμιξη με την πολύπλευρη διαμόρφωση της «καθεαυτο» εγχώριας ταξικής πολιτικής του έκφρασης. Τα αποτελέσματα αυτά (οικονομικά, κοινωνικά) επειδή, εξυπονοείται, έχουν εκκολαφθεί από την ανάπτυξη των δομών και των υπερδομών του ελληνικού ιστορικοπολιτικού μπλοκ: αντικαθρεπτίζουν το «διασαφές» του γίνεσθαι των τάξεων και των επί μέρους στρωμάτων του πληθυσμού και σηματοδοτούν το φάσμα των εσωτερικών και εξωτερικών αντιθέσεων της Ελληνικής κοινωνίας. Ως εκ τούτου, η κατανόηση της συγκυρίας ενέχει κεφαλαιώδη σπουδαιότητα διότι, αφ' ενός δια φωτίζει γεγονότα που παραμένουν στην ουσία τους σκοτεινά και αφ' ετέρου αποσαφηνίζει τις συνέπειες των καινούργιων πολιτικών δεδομένων. Θεωρούμε λοιπόν σκόπιμο να εκθέσουμε τις απόψεις για τη συγκυρία και τις παραμέτρους που τη συνιστούν, επειδή θέλουμε να συμβάλουμε και εμείς στην προσπάθεια να επισημανθούν τα νέα καθήκοντα που οφείλει να αναλάβει η Αριστερά, πριν τα «πέπλα της Μάγια πέσουν» και μια ακόμη φορά, γυμνή η καινούργια αλήθεια μας βρει απροετοίμαστους και ανίκανους για δράση. Η αναφορά μας είναι, οικονομικό - κοινωνική και πολιτικό - ιδεολογική.

1. Κατ' αρχήν, γενικά, ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός προσδιορίζεται από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής (Κ.Τ.Π.). δηλαδή, συγκροτείται από την λειτουργία του βασικού νόμου του καπιταλισμού: της υπεραξίας, από τον οποίον απορρέει το καθεστώς της αλλοτριωμένης εργασίας και

της εκμετάλευσης. Ειδικά, η Ελλάδα σήμερα προσδιορίζεται ποιοτικά από τον κρατικομονοπωλιακό καπιταλισμό (Κ.Μ.Κ.)· είναι χώρα που διανύει τη φάση του ξεπεράσματος του μέσου επιπέδου ανάπτυξης του καπιταλισμού της· σύμφωνα δε με τον όγκο και την σύνθεση του (Α.Ε.Π.) είναι βιομηχανική - αγροτική με μέσο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

2. Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, οι σημαντικές αλλαγές που συντελέστηκαν στην δομή του Ελληνικού Κ.Τ.Π., διαφοροποίησαν αποφασιστικά τη συμπεριφορά της Ελληνικής οικονομίας και τις σχέσεις της με τις οικονομίες των χωρών του ανεπτυγμένου καπιταλισμού. Η διαμόρφωση, μεταπολεμικά, στη χώρα μας του Κ.Μ.Κ., που είναι η σύζευξη της οικονομικό - πολιτικής δύναμης των μονοπωλίων με τη δύναμη του κράτους, σε αλληλεξάρτηση με την αύξηση του εθνικού εισοδήματος, την όλο και μεγαλύτερη διεύρυνση της συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας στην υλική παραγωγή, την άνοδο της αγροτικής οικονομίας με την συγχρονη μείωση της συμμετοχής της στο εθνικό εισόδημα, την αλλαγή στην σύνθεση του εξωτερικού εμπορίου, την άνοδο της ναυτιλίας, του τουρισμού, των αδήλων πόρων, κ.λ.π., καθώς και η σημαντική βελτίωση του όγκου και της σύνθεσης των δύο βασικών τάξεων της ελληνικής κοινωνίας, έκανε την Ελλάδα, παρα την χαμηλή σχετικά υλικοτεχνική υποδομή της, να αποκτήσει όμοια ποιοτικά καπιταλισμού με τις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες, ανεξάρτητα από το αν στο επίπεδο ανάπτυξης του καπιταλισμού και της οικονομικής ανάπτυξης οι ποσοτικές αναλογίες της Ελλάδας με τις χώρες του ανεπτυγμένου καπιταλισμού παραμένουν. Η ομοιότητα αυτή που συγκριτικά ορίσαμε, είναι ο ποιοτικός προσδιορισμός των Κ.Μ.Κ. σχέσεων παραγωγής στον Κ.Τ.Π. της μεταπολεμικής Ελλάδας και αποτελεί την εσωτερική συνθήκη της ειδοποίησης της ελληνικής οικονομίας που συνετέλεσε αυτενεργά στην μεταστροφή της κατεύθυνσης αναπαραγωγής του Κ.Τ.Π. της ελληνικής κοινωνίας.

Δηλαδή, ενώ προπολεμικά και τα πρώτα μεταπολεμικά

χρόνια με τη λειτουργία των οικονομικών νόμων του καπιταλισμού, ο βαθμός διάδοσης των καπιταλιστικών μορφών οικονομίας που δεν είχε εξαλείψει τις προκαπιταλιστικές μορφές, η βασική μάζα του κεφάλαιου που λειτουργικά είχε «προβιομηχανική» μορφή, η διάρθρωση του κεφάλαιου που είχε τη μορφή ατομικό - ιδιωτικού επιχειρηματικού κεφάλαιου, κ.λ.π., και το σύνολο των εξωτερικών σχέσεων της Ελλάδας (πολιτικές, οικονομικές) που επέβαλαν ένα καθεστώς υποτέλειας, δημιουργούσαν τους όρους της αναπαραγωγής της ελληνικής οικονομίας σαν αντικειμένου εκμετάλευσης στις οικονομίες του ανεπτυγμένου καπιταλισμού και στο «ελληνικό» κοσμοπολίτικο κεφάλαιο (το μόνο που είχε ανέβει πλήρως στο επίπεδο του μονοπωλιακού σταδίου, π.χ. εφοπλιστικό), σήμερα, με τη λειτουργία των οικονομικών νόμων του καπιταλισμού, η διαμόρφωση του Κ.Μ.Κ. (ο κρατικός τομέας συμμετέχει πάνω από 50 τις εκατό στο ακαθάριστο προϊόν), η ύπαρξη μεγάλων χρηματιστικών και βιομηχανικών μονοπωλιακών συγκροτημάτων κ.λ.π., δημιουργούν τους όρους της αναπαραγωγής της ελληνικής οικονομίας σαν ανταγωνιστικού ετέρου στα υποκείμενα εκμετάλευσης του ανεπτυγμένου καπιταλισμού και να αμφισβητεί το ρόλο της στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας.

Εδώ θα ανοίξουμε μια παρένθεση και θα επισημάνουμε, πως τα σημαντικότερα ιδεολογικά στελέχη της αριστεράς αν και έχουν πιστοποιήσει τις διαφορές, σε πλάτος και βάθος της προπολεμικής και μεταπολεμικής Ελλάδας, αρνούνται να λάβουν υπόψη στις αναλύσεις τους τον προσδιοριστικό χαρακτήρα των διαμορφωμένων σχέσεων παραγωγής στα προτάσεις της παραγωγής και της ανταλλαγής. Έτσι, δεν αντιλαμβάνονται τη μεταστροφή στην κατεύθυνση της αναπαραγωγής της ελληνικής οικονομίας και συνεχίζουν να θεωρούν το καθεστώς της ξένης εξάρτησης κύρια πολιτικό - οικονομική συνθήκη για την διερμηνεία της συμπεριφοράς της ελληνικής οικονομίας και του ελληνικού κεφάλαιου (...). Επίσης, υπάρχουν και αναλυτές που ταυτίζουν τη συμπεριφορά του συνόλου της ελληνικής οικονομίας με τη δραστηριότητα του «ελληνικού» κοσμοπολίτικού κεφάλαιου. Έτσι, κάνουν το σφάλ-

μα να τοποθετούν την Ελλάδα στο ίδιο επίπεδο με τις αναπτυγμένες χώρες και να αναγκάζονται να δικαιολογούν την στρεβλωτική επίδραση του ξένου παράγοντα μόνον σαν το προϊόν της διεθνιστικής αλληλεγγύης του ιμπεριαλιστικού κεφάλαιου προς την «εθνική» αστική τάξη (...).

Στο σημείο αυτό θα παρέλθουμε, αφού πρώτα τονίσουμε, πως στα συντελούμενα, οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτικά προτσές, η μεταστροφή στην κατεύθυνση αναπαραγωγής της ελληνικής οικονομίας προσλαμβάνει και χαρακτήρα επικαθορισμού. Διότι, τη διαφοροποίηση στη συμπεριφορά της ελληνικής οικονομίας ακολούθησε και η παράλληλη προοπτικά διαφοροποίηση στη συμπεριφορά της «εθνικής» αστικής τάξης, σε χρόνο βέβαια που η διαθλαστική επενέργεια της βάσης (σχέσεις παραγωγής), να κάμψει τις αδρανειακές επιβιώσεις του εποικοδομήματος (πολιτικό, νομικό) και τις ετεροκαθοριζόμενες από τα δύο πεδία απορέουσες απολύξεις (πολιτικές πραχτικές). Δηλαδή, ενώ προπολεμικά και τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια το μεγαλύτερο τμήμα της ελληνικής μεγαλοαστικής τάξης (κομπραδόρική), επειδή η διάρθρωση και λειτουργικότητα του κεφάλαιου που κατείχε «δεν» είχε άμεση ανταγωνιστική σχέση με το ξένο κεφάλαιο συνυφαινε τα συμφέροντά της με τον ξένο παράγοντα, μάλιστα λόγω αυτού, επιζητούσε την πολιτικό - οικονομική επικυριαρχία του ξένου κεφάλαιου για να επιβιώσει εθνικά (μια και οι εγχώριες αστικές δομές ήταν ανεπαρκείς) συνέβαλε δε ενεργητικά στην Αγγλική και μετά την Αμερικάνικη επικυριαρχία με την προώθηση του δόγματος Τρούμαν, του σχεδίου Μάρσαλ, του δόγματος Αϊζενχάουερ κ.λ.π., σήμερα, αν και συνεχίζει να συνυφαίνει πολυδιάστατα τα συμφέροντά της με το ξένο κεφάλαιο, επειδή η διάρθρωση και οι λειτουργικές δραστηριότητες του κεφάλαιου που κατέχει έρχεται σε αντίθεση, στην εσωτερική και διεθνή αγορά, με το ξένο κεφάλαιο, διεκδικεί την ηγεμονία στην ιδιοποίηση της εγχώριας υπεραξίας και στις αγορές προς τον τρίτο κόσμο μέσω Ελλάδας, μάλιστα λόγω αυτού, επιζητεί να απαλαγεί η χώρα από τα στοιχεία της πολιτικό - οικονομικής εξάρτησης που αντιστρατεύονται τις επιδιώξεις της (μια και τώρα πια οι εγχώριες αστικές δομές είναι επαρκείς

να της εξασφαλίσουν αυτοκυριαρχία). Επίσης, συντελεστική επίδραση στην ανάλυση πρωτοβουλιών από την «εθνική» αστική τάξη είχε και η πλειοδότηση μεγάλου τμήματος του «ελληνικού» κοσμοπολίτικου κεφάλαιου που ο ανταγωνισμός της παγκόσμιας αγοράς το προέτρεψε σε μια διαφορετική στάση (π.χ. κρίση της Ναυτιλίας). Τέλος, συνοπτικά, τρεις είναι οι όροι που συνήργησαν στην πολυδιάστατη (αν και όχι χωρίς ουσιαστικές νομοτελειακά αντιφάσεις) μεταστροφή στη συμπεριφορά του «εθνικού» συνολικού κεφάλαιου και την επακόλουθη μεταστροφή στη συμπεριφορά της «εθνικής» αστικής τάξης:

α) Η κάθετη διαρθρωτική αλλαγή της ελληνικής οικονομίας (μεταβολή σε βάθος) που μαζί με τις ιστορικές και κοινωνικές ιδιομορφίες του ελληνικού γεωπολιτικού χώρου στήριξαν και διεύρυναν την οριζόντια αλλαγή των σχέσεων παραγωγής (μεταβολή σε πλάτος) και έδωσαν σε τελευταία ανάλυση την αντικειμενική δυνατότητα για αυτοκυριαρχία στην «εθνική» αστική τάξη.

β) Η άνοδος του κοινωνικού ισοδύναμου των εκμεταλλευτικών σχέσεων ιδιοκτησίας (δηλαδή η ποσοτική και ποιοτική ανάπτυξη της εγχώριας αστικής τάξης, ο εκσυγχρονισμός στους μηχανισμούς καταπίεσης και εκμετάλλευσης, η οργάνωση της εγχώριας πολιτικής έκφρασης με την δημιουργία οργανικών πολιτικών εκφραστών, η ηγεμονία της κυρίαρχης ιδεολογίας σε ευρύτατα στρώματα του εργαζόμενου πληθυσμού κ.λ.π.).

γ) Η επίταση της πτωτικής τάσης του μέσου ποσοστού κέρδους που συντηρεί την υφέρπουσα κρίση στην παγκόσμια οικονομία και εξαναγκάζει τις κοσμοπολίτικες μερίδες του παγκόσμιου κεφάλαιου να προσφεύγουν σε κοινωνικό - οικονομικές συμμαχίες σε εθνική κλίμακα για να αντλήσουν την πολιτικοοικονομική δυναμική της «εθνικής τους» ρίζας σαν βασική προϋπόθεση βιωσιμότητας, αναπαραγωγής και επέκτασης. (Η δυσκολία στην πραγματοποίηση και αξιοποίηση του παγκόσμιου κεφάλαιου σκιαγραφείται κρυστάλινα αν ανατρέξουμε στους δείκτες ανάπτυξης, στα δημοσιονομικά, καθώς και στα ελλειμματικά ή μη εμπορικά ισοζύγια των χω-

ρων του ανεπτυγμένου και ημιανεπτυγμένου καπιταλισμού που υποδαβλίζουν τις μεταξυ τους διαμάχες, π.χ. διαμάχη μεταξύ Ιαπωνίας, ΗΠΑ, ΕΟΚ κ.λ.π.). Η ροπή για κοινωνικο - οικονομικές συμμαχίες, που συντελείται υπο την δεσποτεία της νέας τεχνικής στα μέσα παραγωγής και της επιστημονικο-τεχνικής επανάστασης, έχει αντικειμενική υπόσταση, διότι, τα μεν με χαμηλότερη οργανική σύνθεση κεφάλαια μέσω των συμμαχιών προσβλέπουν να αντιροπήσουν την υποτίμησή τους και να διατηρήσουν το ποσοστό κέρδους που αναλογεί στη σύνθεσή τους, τα δε με υψηλότερη οργανική σύνθεση να αξιοποιήσουν τον πολιτικο - εθνικό παράγοντα, σαν ατού, για να ιδιοποιηθούν το ποσοστό κέρδους που αναλογεί στη μάζα τους (...).

Γλαφυρή εικονογράφηση του γίνεσθαι των αναφερομένων, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών προτσεσ παρουσιάζει η βασανιστική, αντιφατική και στην ουσία της αδιερμήνευτη πολιτικο - οικονομική ιστορία απο την δεκαετία του 60 μέχρι σήμερα.

3. Η «εθνική» αστική τάξη για να επιτύχει τις προθέσεις της: την ηγεμονία στην ιδιοποίηση της εγχώριας υπεραξίας, την ηγεμονία στις αγορές προς τον τρίτο κόσμο μέσω Ελλάδας, την επιτυχή αμφισβήτηση της θέσης της ελληνικής οικονομίας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας και τέλος τον αυτοπροσδιορισμό της κυριαρχίας της στον ελληνικό χώρο, πρέπει: α) Να επεκτείνει την οριζόντια διεξόδου του Κ.Μ.Κ. σε όλους τους τομείς της οικονομίας. β) Να μετατοπίσει τις λειτουργικές μορφές του κεφάλαιου προς το δευτερογενή τομέα, και τη «μεταβιομηχανική» παραγωγή. γ) Να αυξήσει την οργανική σύνθεση του κεφάλαιου. δ) Να εξασφαλίσει αποτελεσματικότητα στις δημόσιες επιχειρήσεις, στη δημόσια διοίκηση και στις υπηρεσίες που υποβοηθούν την επενδυτική δραστηριότητα. ε) Να αυξήσει, με πολιτικο - οικονομικές ρυθμίσεις, τις εξαγωγές προς την παγκόσμια αγορά. στ) Να αμβλύνει τις κοινωνικές και οικονομικές διεκδικήσεις των εργαζομένων. ζ) Να απομονώσει τους πολιτικούς παραδοσιακούς εκφραστές του ξένου παράγοντα απο την πολιτική

πραχτική του ελληνικού κράτους. Με ένα λόγο, πρέπει να επιτύχει την ανάκαμψη της οικονομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της στην εσωτερική και εξωτερική αγορά. Όμως η πραγματοποίηση αυτών των πρέπει, έχει να αντιμετωπίσει μια σειρά αντικειμενικές δυσκολίες που αν δεν υπερσκελιστούν αποτελεσματικά πολλοί απο τους στόχους της «εθνικής» αστικής τάξης θα μείνουν στο χρονοντούλαπο του συμβιβασμού με τα ξένα συμφέροντα. Οι αντικειμενικές δυσκολίες είναι: α) Η χαμηλή υλικοτεχνική υποδομή του Κ.Μ.Κ. β) Η ανομοιογένεια στην οργανική σύνθεση του εγχώριου κεφάλαιου που δημιουργεί ομάδες οικονομικά αντικρουόμενων συμφερόντων. γ) Το ανισόμετρο ποσοστό κέρδους που παρουσιάζεται αυξημένο στις μη παραγωγικές δραστηριότητες και δημιουργεί δυσκαμψία στη μετατόπιση των επενδύσεων σε παραγωγικούς τομείς. δ) Η χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας. ε) Οι αδυναμίες στη διάρθρωση των ενδοκλαδικών σχέσεων και των διακλαδικών αναλογιών του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας. στ) Η ανομοιογένεια στη σύμφυση των ελληνικών με τα ξένα κεφάλαια που δημιουργεί αντιφάσεις στην προσπάθεια χάραξης μιας ομοιότροπης εξωτερικής και εσωτερικής οικονομικής πολιτικής. ζ) Η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων των χωρών του ανεπτυγμένου καπιταλισμού. η) Τα δημοσιονομικά προβλήματα, οι πληθωριστικές πιέσεις κ.λ.π. θ) Οι πολιτικοοικονομικές δεσμεύσεις του ελληνικού κράτους στ' ξένο παράγοντα. ι) Οι ανάγκες του λαού και των εργαζομένων που προσδοκούν σ' ένα καλύτερο μέλλον.

Την υλοποίηση των προσδοκιών της η «εθνική» αστική τάξη την προωθεί στο χώρο της πολιτικής, που κατα τη ρήση του Λένιν είναι συμπυκνωμένη οικονομία, μέσω των πολιτικών της εκφραστών.

4. Η πολιτικο - ιδεολογική κυριαρχία του αστικού συνασπισμού εξουσίας (Α.Σ.Ε.) και η πολιτικο - οικονομική ηγεμονία της ισχυρότερης οικονομικά μερίδας του, έχει θεσμοθετηθεί στο σύνταγμα, στις γεωπολιτικές και οικονομικές ρυθμίσεις του ελληνικού κράτους και στις γενικές και ειδικές συμ-

περιφορες του ελληνικού πληθυσμού. Τα οικονομικά τμήματα της «εθνικής» αστικής τάξης που συμμετέχουν στον Α.Σ.Ε. σύμφωνα με τον όγκο και τη διάρθρωσή τους, είναι: Το χρηματιστικό, το μονοπωλιακό, το μέσο βιομηχανικό - επιχειρηματικό, το μικρομεσαίο βιοτεχνικό - επιχειρηματικό κ.λ.π. Οι κύριες συνυφάνσεις της ελληνικής οικονομίας, με τα ξένα κεφάλαια, είναι, με το ευρωπαϊκό (Ευρωπαϊκό - Αμερικάνικο, Γαλλικό, Δυτικογερμανικό, Αγγλο-Σκανδιναβικό, Ολλανδικό, Ιταλικό, κ.λ.π.) και με το Αμερικάνικο.

Πολιτικοί εκφραστές των κοινωνικοοικονομικών τμημάτων που συμμετέχουν στο συνασπισμό κυριαρχίας της αστικής τάξης, είναι, τα πολιτικά κόμματα που στα προγράμματά τους δε θέτουν καν θέμα κατάργησης της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής, δηλαδή: τα κόμματα που δε θέτουν καν θέμα κατάργησης της εκμετάλευσης και οπωσδήποτε «ο συλλογικός καπιταλιστής», το αστικό κράτος. Σήμερα, τα κόμματα που ανήκουν σ' αυτήν την κατηγορία είναι: η Δεξιά (Ν.Δ., χουντοβασίλικά σχήματα, κ.λ.π.) τα κόμματα του κέντρου, η σοσιαλδημοκρατική ΕΔΑ και το ΠΑΣΟΚ.

Η Ν.Δ. είναι το κόμμα που διαχειρίστηκε τα συλλογικά συμφέροντα τα επτά μεταπολιτευτικά χρόνια και αντιπροσωπεύει τη συνύφανση των συμφερόντων της ελληνικής μεγαλοαστικής τάξης με το ευρωπαϊκό, το ευρωπαϊκό - αμερικάνικο κεφάλαιο και σε μικρότερη αναλογία το αμερικάνικο.

Κατά τη διάρκεια των επτά χρόνων της διακυβέρνησής της η Ν.Δ. δόμησε ένα αυταρχικό κράτος και κατώρθωσε να προσανατολίσει την ελληνική κοινωνία σύμφωνα με τις επιδιώξεις αυτών που υπηρετεί. Όμως, η αποτυχία της οικονομικής πολιτικής της, που εκπήγασε από τις σύμφυτες στον καπιταλισμό αντινομίες, έκανε μια σειρά οικονομικές μερίδες του Α.Σ.Ε. να διαμφισβητήσουν τον τρόπο με τον οποίο η Ν.Δ. διαχειρίστηκε τα συλλογικά συμφέροντα της τάξης τους. Αυτές οι οικονομικές μερίδες, όντας οικονομικά και πολιτικά ασθενέστερες, περιέπεσαν σε μια μη προνομιακή καταλήστευση του ιδρώτα των εργαζομένων. Επίσης, ένα μεγάλο τμήμα της ελληνικής μεγαλοαστικής τάξης και του ελληνικού κοσμοπολίτικου κεφάλαιου, μη μπορώντας να αντέξουν στον

ανταγωνισμό της ξένης αγοράς, διαπίστωσαν, πως η πολιτική της Ν.Δ. δεν τους εξασφάλιζε τις προϋποθέσεις για επιτυχή έκβαση του ανταγωνισμού στις ξένες πιέσεις. Μαζί με τα παραπάνω, η αντιλαϊκή και αυταρχική πολιτική που ακολούθησε, της στέρισε ένα μεγάλο τμήμα της εκλογικής της δύναμης. Έτσι, κατά τη διάρκεια της τετραετίας που πέρασε, η Ν.Δ. αποστερήθηκε βασικά πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά ερείσματα. Ο κύριος παράγοντας της μείωσης της πολιτικής δύναμης της Ν.Δ. ήταν, η πολιτική βούληση του κοσμοπολίτικου «ελληνικού» κεφάλαιου και της «εθνικής» αστικής τάξης για ηγεμονία στον Α.Σ.Ε. και αυτοπροσδιορισμό. Ο μόνος δε λόγος που διέσωσε την Ν.Δ. από ολοκληρωτική κατάρρευση είναι, το ότι η ελληνική μεγαλοαστική τάξη συνυφαίνει ισχυρά πολιτικοοικονομικά συμφέροντα με το ξένο κεφάλαιο. Γι' αυτό το ελληνικό χρηματιστικό και μονοπωλιακό κεφάλαιο θέλησε να διατηρηθεί η Ν.Δ. σ' ένα υψηλό σχετικά πολιτικό επίπεδο και να χρησιμεύσει σαν ατου συμβιβασμού με τις άλλες οικονομικό - πολιτικές δυνάμεις, που πλειοδότησε να ανέλθουν στην κυβέρνηση και έτσι να επωφεληθεί στο ακέραιο από τη νέα κατάσταση. Η προετοιμασία του πολιτικού συμβιβασμού και των κοινωνικό - οικονομικών συμμαχιών που θα επακολουθούσαν, έγινε, με την αποδυνάμωση της τάξης Παπαληγούρα, «Ζολώτα» μέσα στην Ν.Δ. και με την αναρίχηση του Καραμανλή στην προεδρία. Αυτός είναι και ο λόγος που η Ν.Δ. δεν έδωσε χαρακτήρα δημοψηφίσματος στα κεντρικά πολιτικά της συνθήματα για την ΕΟΚ και το ΝΑΤΟ, αλλά τα διαφύλαξε σαν φόρμουλα συμβιβασμού. Οι συνθήκες που αναφέραμε, υπαγόρευαν στην Ν.Δ. να εκπονήσει μια στρατηγική που είχε σαν στόχο να κατασφαλίζει τις βασικές πολιτικό - οικονομικές επιλογές αυτών που εκπροσωπεί. Τη στρατηγική της η Ν.Δ. τη μεθόδευσε να διέλθει δύο ταχτικές φάσεις. Η πρώτη φάση είχε χαρακτήρα καθαρά αμυντικό και ολοκληρώθηκε την ημέρα των εκλογών. Είχε δε σαν επιδίωξη να διατηρήσει η Ν.Δ. όσο το δυνατόν την εκλογική της δύναμη πάνω από το 1/3 των εδρών στη Βουλή. Όπως ξέρουμε το στόχο αυτό τον πέτυχε και εξασφάλισε έτσι, σύμφωνα με το Σύνταγμα, την πολιτικό - οικονομική

ηγεμονία των συμφερόντων που υπηρετεί. Για την επιτυχία του στόχου της πρώτης φάσης, αλλά και για ευρύτερες πολιτικές επιδιώξεις της δεύτερης φάσης, η Ν.Δ. διαμόρφωσε μια σειρά πολιτικές συμμαχίες που προεκλογικά εκφράστηκαν σε δύο χειρονομίες καλής θέλησης. Η μία, ήταν η εισδοχή στο στρατιωτικό ΝΑΤΟ (διεύρυνση προς τα Δεξιά) και η άλλη, η μη ρύθμιση του καθεστώτος των βάσεων (διεύρυνση προς το κέντρο). Οι οικονομικές δυνάμεις που υποκρύπτονται προς τη δεξιά διεύρυνση, είναι, η συνήφανση αμερικάνικου κεφάλαιου με τα συμφέροντα της κομπραδόρικης αστικής τάξης, η δε προς το κέντρο η συνήφανση της μεγαλοαστικής τάξης με ιδιομορφίες του ευρωπαϊκού χώρου. Οι ευρύτερες σκοπιμότητες που απορρέουν από τις δύο χειρονομίες καλής θέλησης της Ν.Δ. είναι: α) η ισχυροποίηση της ευρωπαϊκό - αμερικάνικης τάσης μέσα στην Ν.Δ. και β) η μετάθεση της αντίθεσης με τους υπερατλαντικούς συμμάχους, από τη Ν.Δ. στην επερχόμενη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ.

Η δεύτερη φάση του στρατηγικού σχεδίου της Ν.Δ. έχει χαρακτήρα καθαρά επιθετικό και άρχισε αμέσως μετά τις εκλογές. Ο βασικός στόχος της φάσης αυτής είναι, να δώσει με επιτυχία η Ν.Δ., μέσα στην κονίστρα των οικονομικών - πολιτικών όρων που μεθόδευσε όταν ήταν στην κυβέρνηση, την αποφασιστική μάχη με τα συμφέροντα που αντιστρατεύονταν την ηγεμονία των συμφερόντων που υπηρετεί. Την εκτύλιξη του σχεδίου της δεύτερης φάσης τη βλέπουμε να υλοποιείται καθημερινά (....).

Το ΠΑΣΟΚ είναι το κόμμα που σήμερα κυβερνά. Όπως το ίδιο υποστηρίζει, αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα των μη προνομιούχων Ελλήνων. Από μαρξιστική σκοπιά, η έννοια «μη προνομιούχος» έχει ταξικές αναφορές. Δηλαδή, υπάρχουν οι προνομιούχοι και οι μη προνομιούχοι καπιταλιστές από τη μία πλευρά και οι μη προνομιούχοι εργαζόμενοι από την άλλη. Με μία καλύτερη διατύπωση μπορούμε να πούμε, πως υπάρχουν προνομιούχοι ή μη προνομιούχοι εκμεταλεύτες και από την άλλη εκμεταλευτόμενοι. Βέβαια, κατά την μαρξιστική αντίληψη, τα συμφέροντα των εκμεταλευτών και εκμεταλευόμενων είναι ασυμβίβαστα ως αντιθετικά.

Γι' αυτό πιστεύουμε, πως η έκφραση «μη προνομιούχοι» που χρησιμοποιεί το ΠΑΣΟΚ είναι και ασαφής και ανυπόστατη. Από τις πρώτες μέρες της ανάδειξης του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση η πολιτική του πραχτική έδειξε πως είναι δημοκρατική και προοδευτική. Δημοκρατική μεν, διότι προπαγανδίζει και προωθεί τις διακηρύξεις της επανάστασης του 1789, περί ισότητας, ελευθερίας, αξιοκρατία κ.λ.π., προοδευτική δε, διότι υιοθετεί και υπόσχεται να επιλύσει όλα τα προβλήματα που αποτελούσαν τα συνθήματα αιχμής της Αριστεράς τις τελευταίες δεκαετίες.

Από την άλλη, η οικονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ είναι ξεκάθαρα προανατολισμένη προς τον ιδιωτικό τομέα. Ανεξάρτητα δε από τις διερμηνείες του ΠΑΣΟΚ, εξυπηρετεί δύο στόχους, έναν πολιτικό και έναν οικονομικό. Ο πολιτικός στόχος προωθεί την τόνωση της εμπιστοσύνης της ατομικής ιδιοκτησίας προς το ΠΑΣΟΚ, καθώς και την διατήρηση και διεύρυνση των κοινωνικο - οικονομικών συμμαχιών που το υποβοήθησαν στην ανάδειξή του στην κυβέρνηση. Ο δε οικονομικός στόχος προωθεί την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας μέσω της μείωσης της φυσικής τιμής της εργατικής δύναμης, μια και στη φάση αυτή είναι δύσκολος ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας. Επίσης με την οικονομική πολιτική του το ΠΑΣΟΚ φροντίζει να αμβλύνει τις εσωταξικές αντιθέσεις μέσω των επιδοτήσεων στις προβληματικές επιχειρήσεις κ.λ.π. Οι επιδοτήσεις βέβαια αυτές από τη μια επιβαρύνουν το φορολογούμενο λαό και από την άλλη ενισχύουν έμμεσα το με ανώτερη οργανική σύνθεση κεφάλαιο που ιδιοποιείται μέσω της αγοράς την αντικειμενική υποτίμηση του κεφάλαιου των προβληματικών επιχειρήσεων (....).

Συνολικά η πολιτική του ΠΑΣΟΚ με τη δημοκρατικότητά της, την προοδευτικότητά της, τη «ρεαλιστική» εξωτερική πολιτική και με τα κοινωνικά μέτρα που παίρνει, προσπαθεί να δημιουργήσει ένα συμπαγές εσωτερικό μέτωπο που να εξασφαλίζει στην «εθνική» αστική τάξη τις προϋποθέσεις για αντιπαράθεση με τους ομογάλακτους ξένους εταίρους της, χωρίς ταυτοχρόνα να θίγει και τις συνυφάνσεις του ελληνικού με τα ξένα κεφάλαια.

Για να κατανοηθεί καλύτερα η σημερινή στάση του ΠΑΣΟΚ είναι χρήσιμο να αναφερθούμε στην πορεία του προς την κυβέρνηση.

Κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, το αρχικά μικροαστικό ΠΑΣΟΚ, μετά την αποτυχία των κεντρώων κομμάτων να εξυπηρετήσουν τη «μη προνομιούχο» εθνική αστική τάξη, κατόρθωσε να τα υπερσκελίσει. Κατόρθωσε επίσης με τα αόριστα συνθήματα περί σοσιαλισμού, κοινωνικοποιήσεων, ΕΟΚ, ΝΑΤΟ κ.λ.π., να συμμαχίσει με ευρύτατα στρώματα της εργατικής τάξης και της αγροτίας και να αποκτήσει έτσι σημαντική πολιτική δύναμη. Αμέσως μετά το ΠΑΣΟΚ επεδίωξε να υπηρετήσει τη συλλογική πολιτική βούληση της «εθνικής» αστικής τάξης. Γι' αυτό πρόβαλε τα συνθήματά του για εθνική ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα σαν τα κυρίαρχα συνθήματα αιχμής και ταυτόχρονα άρχισε να ατονεί τα συνθήματα για το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ. Μάλιστα για εγγύηση στα συνυφαινόμενα συμφέροντα του ελληνικού κεφάλαιου με τα ξένα, προχώρησε στη συμμαχία με τον Μαύρο που αποτελεί στην ουσία την υπογραφή του συμβιβασμού των κοινωνικοοικονομικών συμμαχιών του ΠΑΣΟΚ. Απ' όλα αυτά προκύπτει πως η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση ήταν αποτέλεσμα της λαϊκής αγανάκτησης προς τη Δεξιά, το προϊόν του αναγκαστικού συμβιβασμού ισχυρών κοινωνικο-οικονομικών μερίδων του Α.Σ.Ε., καθώς και η αδυναμία της Αριστερας να οργανώσει την αγωνιστική διάθεση του λαού στην κατεύθυνση της πραγματικής αλλαγής.

5. Τέλος, στο χώρο της Αριστερας που συμμετείχε με τη στάση της στην ποιότητα της κυβερνητικής αλλαγής (μιας αλλαγής που η συμμετοχή του λαού στην διαμόρφωση της τύχης του περιορίστηκε την στιγμή της μεταβίβασης της κυριαρχίας του στα επιτελεία του ΠΑΣΟΚ), τα εκλογικά αποτελέσματα και οι μετεκλογικές εξελίξεις όχι μόνο δεν εσκίασαν, αλλά αντίθετα αναζωπύρωσαν έντονα τον προβληματισμό και τις συζητήσεις για τα επίμαχα ιδεολογικά και πολιτικά ζητήματα που επιτακτικά έθετε και θέτει το επαναστατικό κίνημα στους κομμουνιστές και στον τόπο μας, αλλά και παγ-

κόσμια. Ιδιαίτερα στα πιο συνειδητοποιημένα τμήματα του νέου ρεύματος που αμφισβητεί το κατεστημένο της Αριστερας (τα οποία, ευτυχώς, άρχισαν να κατανοούν την αναγκαιότητα της σύνδεσης στις πρακτικές τους της ιστορικής προοπτικής του κινήματος με τα άμεσα τακτικά καθήκοντα), τα εκλογικά αποτελέσματα και οι μετεκλογικές εξελίξεις κατέδειξαν για μια ακόμη φορά την αδυναμία των περιστασιακών λύσεων να συνδράμουν αποτελεσματικά στην αντιπαράθεση με τα κακώς έχοντα στο κίνημα.

Στο χώρο λοιπόν της Αριστερας εξυφαίνεται ένα σημαντικό στην έκτασή του και καταλυτικό για τις σημερινές δομές της φαινόμενο, που είναι η έντονη προβληματική των αριστερών στα όσα συνέβησαν και συμβαίνουν στο χώρο της.

Είναι σε όλους μας γνωστό ότι η πραγματική ουσία του προβληματισμού των Ελλήνων αριστερών, ανεξάρτητα από τις επικαλύψεις που του δίνουν οι διάφορες πολιτικές σκοπιμότητες, απορρέει κύρια από τα εξής τρία γεγονότα: από την ψυχοπολεμική πολυδιάσπαση του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος, από τις αντιξοότητες που παρουσιάζει η οικονομική δομή του σοσιαλισμού σε πολλές χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, και από τις ήττες του ελληνικού κινήματος (Βάρκιζα, εμφύλιος, 1956, 12η Ολομέλεια, 17% κ.λ.π.).

Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο πως τα γεγονότα που αναφέραμε έρχονται σε καταφανέστατη ασυμφωνία με τις επιστημονικά τεκμηριωμένες απόψεις της μαρξιστικής κοσμοθεωρίας. Βέβαια, υπάρχουν πολιτικές στην Αριστερά που καταυγάζουν το πρόβλημα απλουστευτικά και, ή προσορμάζουν το μαρξισμό και την πραγματικότητα στα μέτρα των συμφερόντων τους ή υποστηρίζουν πως ο μαρξισμός είναι ξεπερασμένος και ανίκανος για λύσεις.

Κατά την πεποίθησή μας, η *αδιαμφισβήτητη αντίθεση του Μαρξισμού με τα γεγονότα που λέγεται πως τον εκφράζουν* (και μόνο αυτή) συνιστά το πρωταρχικό κατηγορήμα του κινήματος στη συγκυρία. Το κατηγορήμα αυτό είναι ο ουσιαστικός «αποχρών λόγος» του αποπροσανατολισμού των ιστορικών στόχων της εργατικής τάξης σε εθνική και διεθνή κλίμακα.

Οι ποικίλοι τροπισμοί με τους οποίους εδηλώνεται η αντί-

θεση αυτή, δεν είναι τίποτε άλλο παρα οι διαφορές στην έκφραση των ταξικών κατηγορημάτων της ευρείας Αριστερας στις πολιτικές της ιδιαιτερότητες και η συνέπεια αυτού που εμείς ονομάζουμε κρίση της Αριστερας.

Η παραδοχή για την ύπαρξη της κρίσης στην Αριστερα δεν είναι κοίνα αποδεκτή. Είναι δε προφανές ότι η επίσημη Αριστερα έχει κάθε λόγο να απολακτίζει την άποψη που έρχεται αυτονόητα σε αντίθεση με την πολιτική της κυριαρχία στο Αριστερο κίνημα. Συγκεκριμένα, η Αριστερα με αναφορά στην ύπαρξη ή όχι της κρίσης ταξινομείται σε δύο καταρχήν εκδοχές: την εκδοχή αυτών που δεν αποδέχονται την κρίση και την εκδοχή εκείνων που αναζητούν τις επιλογές που θα δώσουν την δυνατότητα στο κίνημα να ξεπεράσει τη φάση της κρίσης του. Έτσι, αν και η αδιάψευστη πραγματικότητα δημιουργεί εύλογες απορίες για την υπόθεση του σοσιαλισμού και υπογραμμίζει την ανάγκη για αναζητήσεις που θα οδηγήσουν σε λύσεις τα κρίσιμα προβλήματα, η Αριστερα παρουσιάζεται διχασμένη στην παραδοχή της ιστορικής εμπειρίας, άρα και στην αναζήτηση της ιστορικής προοπτικής. Σήμερα, μάλιστα, που στην ελληνική πολιτική σκηνή διαδραματίζονται γεγονότα που προδιαγράφουν συμαντικές εξελίξεις για το μέλλον του τόπου, η Αριστερα αδυνατεί να προτείνει μια πειστική στρατηγική και τακτική του ταξικού αγώνα που να εγγυάται, στις ιδιομορφίες της χώρας μας, ασφαλή πορεία στο σοσιαλισμό και παραμένει θεατής ή το πολύ ομάδα πίεσης στις πολιτικές επιλογές της άρχουσας τάξης.

Αθήνα, Μάης 1982

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Το κείμενο απηχεί τις εκτιμήσεις της πολιτικής τάσης που αποτελείται από πρώην μέλη και στελέχη του ΚΚΕ και της ΚΝΕ και πιστεύει στην αναγκαιότητα της αυτόνομης πολιτικής ενεργοποίησης του πολιτικού χώρου που «ήλθε» στο φως και με την δημοσίευση του κειμένου των «400» «Η πολιτική μας διαφωνία με το ΚΚΕ».

Στον πολιτικό χώρο των «400», αφετηριακό σημείο πολιτικής συνοχής υπήρξαν οι διαδικασίες της σύνταξης και της υπογραφής του κειμένου «Η πολιτική μας διαφωνία με το Κ.Κ.Ε.». Κατά τη διάρκεια των διαδικασιών αυτών και στις συγκεντρώσεις που επακολούθησαν, έγινε φανερό ότι διαμορφώθηκαν τρεις συγκεκριμένες πολιτικές εκδοχές:

Η πρώτη εκδοχή υποστήριζε σαν «προοπτική» την ατομική επιλογή του κάθε συντρόφου που συμμετείχε στις διαδικασίες, να ακολουθήσει τους ιδιαίτερους χώρους της πολιτικής και ιδεολογικής του συνάφειας. Η τάση αυτή δεν είχε συγκεκριμένα σημεία πολιτικής και ιδεολογικής αναφοράς.

Η δεύτερη εκδοχή υποστήριζε σαν προοπτική του «χώρου», ένταξη της πολιτικής διαφωνίας με το ΚΚΕ στο γενικότερο ρεύμα της αμφισβήτησης. Οι προτάσεις που έγιναν για πρωτοβουλιακές ενέργειες ήταν: η ατομική ένταξη γύρω από υποδημιουργία περιοδικά..., η δημιουργία νέων κειμένων... κ.λ.π.

Η τρίτη εκδοχή των «400» υποστήριζε και υποστηρίζει την αναγκαιότητα της αυτόνομης πολιτικής ενεργοποίησης του χώρου που «ήλθε» στο φως και με τη δημοσίευση του κειμένου των «400» «Η πολιτική μας διαφωνία με το ΚΚΕ». Η τάση αυτή παρουσιάστηκε με τη μεγαλύτερη πολιτική και ιδεολογική ομοιογένεια. Τα όρια της προσφοράς της σαν τάσης και όχι σαν ομάδα πίεσης, ούτε σαν πυρήνα υποδημιουργία νέου φορέα τα καθορίζει η έφεσή της όχι μόνο να θέλει αλλά και να μπορεί να συμβάλει σαν συνιστώσα, στην δημιουργία των όρων που θα κάνουν την Αριστερα να είναι όχι στο περιθώριο αλλά στο προσκήνιο των πολιτικών εξελίξεων.

Η κάθε μία από τις τρεις εκδοχές των «400» αφού εξέθεσε συντροφικά τις απόψεις της, ακολούθησε την πορεία της επιλογής της. Υπήρχαν βέβαια και αρκετοί από τους «400» που δεν εξεδήλωσαν ιδιαιτερότητες και έρεπαν στην ιδιότητα.

